

Соціологічні студії соціальних структур та організацій

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Третій (освітньо-науковий)</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>054 Соціологія</i>
Освітня програма	<i>Соціологія</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>очна(денна, вечірня)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 курс, другий семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4 кред. ЕКТС/120 годин лекції – 18 год., семінарські заняття – 36 год., СРС - 66 год.</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>МКР, залік</i>
Розклад занять	<i>http://roz.kpi.ua/</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор і практичні: канд. соц. наук, доцент Єнін Максим Наїмович yeninmaksym@gmail.com, Telegram +380953246408</i>
Розміщення курсу	<i>https://do.ipk.kpi.ua/enrol/index.php?id=338</i>

Програма навчальної дисципліни

Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Метою навчальної дисципліни є формування у аспірантів здатностей у використанні соціологічного підходу для аналізу соціально-класової структури сучасного суспільства, проблем управління в організаціях та їх вирішення, формування навичок використання отриманих знань на практиці. Завданнями є сформулювати наукові уявлення про соціально-класову структуру сучасного суспільства, факторами та тенденціями класоутворення, особливостями та соціальними наслідками існування олігархату; ознайомити з ключовими методологічними підходами та теоретичними дискусіями класового аналізу (неомарксизм, неовеберіанство, неодюркгейміанство, класовий підхід П. Бурдьє, ренто-орієнтований класовий аналіз, посткласовий аналіз), а також емпіричними дослідженнями в даній галузі знання; ознайомити з соціологічними концепціями аналізу організацій, типологією організацій, процесами організаційної динаміки та організаційної патології, організаціями і мережевими структурами в сучасному світі.

Відповідно до вимог ОНП метою дисципліни є посилення у здобувачів освіти здатностей:

ЗК01 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу включаючи аналіз проблем, постановку цілей і завдань, вибір способу й методів дослідження, а також оцінку його якості;

ЗК03 Здатність працювати в міжнародному контексті;

ФК07 Здатність аналізувати та оцінювати сучасний стан, тенденції розвитку соціології.

Завданням дисципліни є посилення таких результатів навчання:

уміння:

ПРН 01 Мати передові концептуальні та методологічні знання з соціології та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій;

ПРН 11 Вміння планувати та організовувати власну науково-інноваційну діяльність на рівні останніх світових досягнень в соціології.

Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Дисципліна вивчається на другому курсі і перебуває у певному зв'язку з такими дисциплінами, як «Трансформація соціально-наукового пізнання» та «Історична соціологія модернів, модернізацій та розвитку», що створюють загальну світоглядну і методологічну основу для сприйняття її змісту.

Зміст навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	Всього	у тому числі			
		Лекції	Семінарські	Лабораторні (комп'ютерний практикум)	СРС
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Соціологічна рефлексія соціально-класових структур сучасних суспільств					
Тема 1. Соціальна структура інформаційних, постіндустріальних суспільств	10	2	2		6
Тема 2. Глобальна соціальна нерівність: тенденції та наслідки	10	2	2		6
Разом за розділом 1.	20	4	4		12
Розділ 2. Соціологічні підходи до класового аналізу					
Тема 3. Неомарксистський класовий аналіз	8	2	2		4
Тема 4. Неовеберіанський класовий аналіз	8	2	2		4
Тема 5. Неодюркгейміанський класовий аналіз	8	2	2		4
Тема 6. Класовий аналіз П. Бурдьє	8	2	2		4
Тема 7. Рентоорієнтований та посткласовий аналіз	8	2	2		4
Тема 8. Еліта і народні маси в суспільстві Другого модерну. Особливості соціальної нерівності в Україні	8	2	2		4
Тема 9. Прекаріат в соціально-класовій структурі інформаційного суспільства та боротьба з глобальними наслідками нерівності	6		2		4
Разом за розділом 2.	54	12	14		28
Розділ 3. Сучасні організації як поле соціологічного аналізу					

Тема 10. Соціологічні теорії організацій. Основні тенденції розвитку сучасних організацій	6	2	2		2
Тема 11. Управління організаційними конфліктами	6		2		4
Тема 12. Феномен лідерства в організаціях	4		2		2
Тема 13. Управління трудовою мотивацією в організаціях	6		2		4
Тема 14. Характеристика організацій як соціальних утворень	4		2		2
Тема 15. Організаційна динаміка та організаційні патології	4		2		2
Тема 16. Корпоративна культура організацій: формування та розвиток	4		2		2
Тема 17. Організаційні структури та їх типологія	3		1		2
Тема 18. Соціологічна характеристика організації (підготовка аналітичного звіту)	3		1		2
Разом за розділом 3.	40	2	16		22
МКР	6		2		4
Всього годин	120	18	36		66

Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з літературою.

Основна література

Базова

1. Глазл Фрідріх. Конфлікт менеджмент: Довідник для керівників та консультантів. Київ: ВД АДЕФ-Україна, 2020. 528 с.
2. Кутуєв П., Єнін М., Коржов Г. Класовий поділ і соціальна нерівність у незалежній Україні // Нариси новітньої історії України, 1991–2021; зб. ст. / ред. М. Мінаков, Г. Касьянов та М. Роджанські. Київ : Laurus, 2021. 344 с. Yuliya Yurchenko, Pavlo Kutuev, Hennadii Korzhov. Class Divisions and Social Inequality in Independent Ukraine // Mykhailo Minakov, Georgiy Kasianov, Matthew Rojansky (eds.). From «The Ukraine to Ukraine. A Contemporary History, 1991-2021». Ibidem-Verlag, Stuttgart 2021. 386 p.
3. Робота з персоналом організацій: навч. посіб. / За ред. І. П. Руценка. Харків : Видавництво «Форт», 2013. 460 с.
4. Симончук О. Соціально-класова структура України часів незалежності: підсумки тридцяти років трансформацій (1991-2021). Українське суспільство: Моніторинг соціальних змін. 30 років незалежності. 2021. Випуск 8 (22). С. 239-258.
5. Loykie Lominé, Martin Muchena, Robert A. Pierce. Business Management. Oxford: University Press, 2014. 415 p.

Допоміжна

1. Арсеєнко А., Буткалюк В. Реформи під егідою МВФ: бійтеся данайців, що приносять дари // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2019. №2. С. 169 –186.
2. Балакірева О., Локтева І. Неформальна зайнятість, дискримінація при працевлаштуванні та виміри людського капіталу // Український соціум. 2018. №4. С. 35–52.

3. Березенець В., Ковтун О. Соціальні дисфункції корпоративної культури: до постановки проблеми. Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. Збірник наукових праць. Видавничий дім «Гельветика» 2022. С. 61–70.
4. Білоус Є.В. Емпірична ідентифікація креативного класу в українському суспільстві // Український соціум. 2020. № 2 (73). С. 93–109.
5. Бойко Н. Рухлива демократія доби Інтернету // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2020. №3. С. 167-177.
6. Бойко Д. М., Єнін М. Н. Буржуазія // Велика українська енциклопедія. URL: <https://vue.gov.ua/Буржуазія> (дата звернення: 12.05.2023).
7. Буткалюк В. Нерівність за умов економічної глобалізації: емпіричний соціологічний вимір // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2020. № 1. С. 66-85.
8. Єнін М. Н., Черних Г. А. Бідність // Велика українська енциклопедія. URL: <https://vue.gov.ua/Бідність> (дата звернення: 23.03.2024).
9. Єнін М. Безумовний базовий дохід // Велика українська енциклопедія. URL: <https://vue.gov.ua/Безумовний базовий дохід> (дата звернення: 5.05.2022).
10. Єнін М. Еліта // Велика українська енциклопедія. URL: <https://vue.gov.ua/Еліта> (дата звернення: 12.05.2023).
11. Єнін М. Н. Залізний закон олігархії // Велика українська енциклопедія. URL: <https://vue.gov.ua/Залізний закон олігархії> (дата звернення: 23.03.2024).
12. Єнін М. Адгократія. URL: <http://vue.gov.ua/Адгократія> (дата звернення: 3.05.2019).
13. Єнін М. Ідеологічні форми та ціннісні модифікації патріотизму української молоді (на основі аналізу модернованих групових дискусій) // Ідеологія та політика. 2018. №2. С. 61–93.
14. Єнін М. Н. Еліти і маси в суспільстві Другого Модерну // Вісник Харківського Національного Університету імені В.Н. Каразіна. Серія: «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи». 2010. С. 50–55.
15. Єнін М. Н. Формування інтелектуальної еліти в суспільстві другого модерну: проблеми та перспективи // Грані. 2010. № 1. С. 71 – 76.
16. Кірюхін Д. Нерівність та її сприйняття // Ідеологія и політика. 2018. №2. С. 33–79.
17. Кирич Н. Б. Мотивація та стимулювання персоналу в ефективному управлінні підприємством. Вісник Хмельницького національного університету. 2017. №6. С. 139–141. URL: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/pdfbase/2017/2017_6_3/jrn/pdf/29.pdf
18. Колот А. М., Герасименко О. О. Безумовний базовий дохід у дзеркалі нової соціоекономічної та епідеміологічної реальності // Демографія та соціальна економіка. 2022. №1 (47). С. 103–124.
19. Кохманська А. Організаційна структура: типологія та приклади стереотипних підходів до її пояснення // Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. 2017. Вип. 75. С. 74–80.
20. Кутуєв П. В. Трансформації модерну: інституції, ідеї, ідеології : монографія. Херсон: Видавничий дім «Гельветика». 2016.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

N з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань
1.	<p>Лекція 1.</p> <p>Тема 1. Соціальна структура інформаційних, постіндустріальних суспільств</p> <p>Основні питання: Соціально-структурні зміни інформаційних, постіндустріальних суспільств. Соціологічний дискурс щодо ролі інтелектуальної еліти в соціальній структурі.</p> <p>СРС: Середній клас в соціальній структурі суспільства.</p> <p>Література: Кривошеєва, 2016; Yenin, 2016; Castells, 2010; Пікетті Тома, 2016; Лавріненко, 2022;</p>

	Середній клас в Україні: життєві цінності, готовність до асоціації і просування демократичних норм і стандартів (Аналітична доповідь Центру Разумкова), 2014; Черенько, 2020; Міщенко, 2019; Єнін, 2010; Скавронська, 2017; Степанюк, електр. ресурс; Білоус, 2020; Юрченко, Кутуєв, Єнін, Коржов, 2021.
2.	Лекція 2. Тема 2. Глобальна соціальна нерівність: тенденції та наслідки Основні питання: Причини глобальної соціальної нерівності доходів. Тенденції та наслідки нерівності за умов глобалізації. СРС: Прекаріат в соціальній структурі населення. Література: Буткалюк, 2020; WORLD INEQUALITY REPORT, 2022; Oxfam International January, 2022; Standing, 2011, 2017; Овчиннікова, 2016; Балакірева, 2018; Петрушина, 2021; Єнін, 2022; Колот, 2022.
3.	Лекція 3. Тема 3. Неомарксистський класовий аналіз Основні питання: Класова теорія К. Маркса. Соціальна нерівність в теоріях Франкфуртської школи. Класова схема Еріка Оліна Райта. СРС: Розвиток марксизму в теоріях залежного розвитку. Теорія світової системи І. Валлерстайна. Література: Маркс, електронні видання; Райт, 2012, 2016, 2019.
4.	Лекція 4. Тема 4. Неовеберіанський класовий аналіз Основні питання: Класова теорія М. Вебера. Розвиток класової теорії з веберіанських позицій. Класова схема Голдторпа. СРС: Класова структура українського суспільства через призму схеми Голдторпа Література: Вебер, електронний ресурс; Кірюхін, 2018; Бойко, Єнін, публікація в ВУЕ. Симончук, 2015, 2016, 2021; Goldtorpe, 2000; Warner, 1949; Pakulski, 2011; Therborn Goran; Gøsta Esping-Andersen, 1990.
5.	Лекція 5. Тема 5. Неодюркгейміанський класовий аналіз Основні питання: Класова структура і класовий конфлікт в теоріях Дюркгейма. Професійні асоціації та упадок класів. Органічна солідарність та класи. Зникнення агрегованих класів. Переосмислення теорії Дюркгейма в сучасному класовому аналізі. СРС: Нерівність та її сприйняття (по статті Кірюхіна). Література: Симончук, 2018, 2021; Кірюхін, 2018.
6.	Лекція 6. Тема 6. Класовий аналіз П. Бурдьє Основні питання: Класова структура в теорії П. Бурдьє. Класовий габітус. Класові практики. Символічне насилля. СРС: Інституціоналізація класового аналізу в українській соціології. Література: Кривошеєва, 2016; Симончук, 2015, 2016.
7.	Лекція 7. Тема 7. Рентоорієнтований та посткласовий аналіз Основні питання: Роль ренти у виникненні класів. Богатство, ренти та експлуатація. Монопольні ренти. Композитні ренти. Ренти на природні та культурні обдарованості. Конфігурації нерівності в постмодерному суспільстві. СРС: Академічний та ідеологічний дискурси про базовий дохід. Література: Sorensen, 2000; Єнін М. Безумовний базовий дохід. Велика українська енциклопедія, 2022; Колот, Герасименко, 2022.
8.	Лекція 8. Тема 8. Еліта і народні маси в суспільстві Другого модерну. Особливості соціальної нерівності в Україні Основні питання: Глобалізація як феномен Другого Модерну і ослаблення функціональних

	<p>можливостей національних еліт. Суперечливі наслідки глобалізації на інститути ліберальної демократії. Криза класичних ідеологій і пом'якшення партійних ідеологічних розмежувань. Посилення індивідуалістичних орієнтацій народних мас у суспільстві Другого Модерну. Основні прояви нерівності в Україні.</p> <p>СРС: Напрями впливу на нерівність.</p> <p>Література: Єнін, 2007, 2010; Лавриненко, 2022; Рахманов, 2022; Бойко, 2020.</p>
9.	<p>Лекція 9.</p> <p>Тема 9. Соціологічні теорії організацій. Основні тенденції розвитку сучасних організацій.</p> <p>Основні питання: Поняття і основні особливості організацій. Підходи до визначення організацій. Основні риси (особливості) організацій. Організаційна динаміка та організаційні патології. Карта та місія. Організаційна структура. Тенденції розвитку організацій. Адюкратія.</p> <p>СРС: Соціологічні підходи до аналізу організацій. Корпоративна культура організацій.</p> <p>Література: Робота з персоналом організацій, 2013; Кононов, 2013; Єнін, 2019; Кохманська, 2017; Яценко, 2020; Clayton, електронний ресурс; Loukie Lominé, 2014.</p>

Семінарські (практичні) заняття

N з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань
1.	<p>Семінарське заняття 1.</p> <p>Тема 1. Соціальна структура інформаційних, постіндустріальних суспільств</p> <p>Основні питання: Соціально-структурні зміни інформаційних, постіндустріальних суспільств. Соціологічний дискурс щодо ролі інтелектуальної еліти в соціальній структурі.</p> <p>СРС: Середній клас в соціальній структурі суспільства.</p> <p>Література: Кривошеєва, 2016; Yenin, 2016; Castells, 2010; Пікетті Тома, 2016; Лавриненко, 2022; Середній клас в Україні: життєві цінності, готовність до асоціації і просування демократичних норм і стандартів (Аналітична доповідь Центру Разумкова), 2014; Черенько, 2020; Міщенко, 2019; Єнін, 2010; Скворонська, 2017; Степанюк, електр. ресурс; Білоус, 2020; Юрченко, Кутуєв, Єнін, Коржов, 2021.</p>
2.	<p>Семінарське заняття 2.</p> <p>Тема 2. Глобальна соціальна нерівність: тенденції та наслідки</p> <p>Основні питання: Причини глобальної соціальної нерівності доходів. Тенденції та наслідки нерівності за умов глобалізації.</p> <p>СРС: Прекаріат в соціальній структурі населення.</p> <p>Література: Буткалюк, 2020; WORLD INEQUALITY REPORT, 2022; Oxfam International January, 2022; Standing, 2011, 2017; Овчиннікова, 2016; Балакірева, 2018; Петрушина, 2021; Єнін, 2022; Колот, 2022.</p>
3.	<p>Семінарське заняття 3.</p> <p>Тема 3. Неомарксистський класовий аналіз</p> <p>Основні питання: Класова теорія К. Маркса. Соціальна нерівність в теоріях Франкфуртської школи. Класова схема Еріка Оліна Райта.</p> <p>СРС: Розвиток марксизму в теоріях залежного розвитку. Теорія світової системи І. Валлерстайна.</p> <p>Література: Маркс, електронні видання; Райт, 2012, 2016, 2019.</p>
4.	<p>Семінарське заняття 4.</p> <p>Тема 4. Неовеберіанський класовий аналіз</p> <p>Основні питання: Класова теорія М. Вебера. Розвиток класової теорії з веберіанських позицій. Класова схема Голдторпа.</p> <p>СРС: Класова структура українського суспільства через призму схеми Голдторпа</p> <p>Література: Вебер, електронний ресурс; Кірюхін, 2018; Бойко, Єнін, публікація в ВУЕ. Симончук, 2015, 2016, 2021; Goldtorpe, 2000; Warner, 1949; Pakulski, 2011; Therborn Goran; Gøsta Esping-Andersen, 1990.</p>

5.	<p>Семінарське заняття 5. Тема 5. Неодюркгейміанський класовий аналіз Основні питання: Класова структура і класовий конфлікт в теоріях Дюркгейма. Професійні асоціації та упадок класів. Органічна солідарність та класи. Зникнення агрегованих класів. Переосмислення теорії Дюркгейма в сучасному класовому аналізі. СРС: Нерівність та її сприйняття (по статті Кірюхіна). Література: Симончук, 2018, 2021; Кірюхін, 2018.</p>
6.	<p>Семінарське заняття 6. Тема 6. Класовий аналіз П. Бурдьє Основні питання: Класова структура в теорії П. Бурдьє. Класовий габітус. Класові практики. Символічне насилля. СРС: Інституціоналізація класового аналізу в українській соціології. Література: Кривошеєва, 2016; Симончук, 2015, 2016.</p>
7.	<p>Семінарське заняття 7. Тема 7. Рентоорієнтований та посткласовий аналіз Основні питання: Роль ренти у виникненні класів. Богатство, ренти та експлуатація. Монопольні ренти. Композитні ренти. Ренти на природні та культурні обдарованості. Конфігурації нерівності в постмодерному суспільстві. СРС: Академічний та ідеологічний дискурси про базовий дохід. Література: Sorensen, 2000; Єнін М. Безумовний базовий дохід. Велика українська енциклопедія, 2022; Колот, Герасименко, 2022.</p>
8.	<p>Семінарське заняття 8. Тема 8. Еліта і народні маси в суспільстві Другого модерну. Особливості соціальної нерівності в Україні Основні питання: Глобалізація як феномен Другого Модерну і ослаблення функціональних можливостей національних еліт. Суперечливі наслідки глобалізації на інститути ліберальної демократії. Криза класичних ідеологій і пом'якшення партійних ідеологічних розмежувань. Посилення індивідуалістичних орієнтацій народних мас у суспільстві Другого Модерну. Основні прояви нерівності в Україні. СРС: Соціальна політика щодо нерівності. Література: Єнін, 2007, 2010; Лавриненко, 2022; Рахманов, 2022; Бойко, 2020.</p>
9.	<p>Семінарське заняття 9. Тема 9. Прекаріат в соціально-класовій структурі інформаційного суспільства та боротьба з глобальними наслідками нерівності Основні питання: Поняття та історичні передумови формування прекаріату. Склад прекаріату. Риси прекаріату. Безумовний базовий дохід як рецепт покращення соціального становища людей найманої праці через поширення прекарної зайнятості. СРС: Прекарізація: концептуальні основи, фактори і оцінки. Література: Standing, 2011, 2017; Овчиннікова, 2016; Балакірева, 2018; Петрушина, 2021; Єнін, 2022; Колот, 2022.</p>
10.	<p>Семінарське заняття 10. Тема 10. Соціологічні теорії організацій. Основні тенденції розвитку сучасних організацій Основні питання: Поняття і основні особливості організацій. Підходи до визначення організацій. Основні риси (особливості) організацій. Організаційна динаміка та організаційні патології. Карта та місія. Організаційна структура. Тенденції розвитку організацій. Адюкратія. СРС: Соціологічні підходи до аналізу організацій. Корпоративна культура організацій. Література: Робота з персоналом організацій, 2013; Кононов, 2013; Єнін, 2019; Кохманська, 2017; Яценко, 2020; Clayton, електронний ресурс; Loykie Lominé, 2014.</p>
11.	<p>Семінарське заняття 11. Тема 11. Управління організаційними конфліктами</p>

	<p>Основні питання: Теоретичні підходи до визначення конфлікту. Причини організаційних конфліктів, їх класифікація. Етапи розгортання конфліктів. Управління конфліктом в організації. Вирішення соціально-трудова конфліктів на засадах партнерства.</p> <p>СРС: Огляд кейсів конфліктних ситуацій в організаціях.</p> <p>Література: Глазл, 2020; Шапіро, 2012; Денисенко, 2013; Колот, 2023.</p>
12.	<p>Семінарське заняття 12.</p> <p>Тема 12. Феномен лідерства в організаціях</p> <p>Основні питання: Поняття лідерства, управлінські функції лідера. Підходи в дослідженні феномена лідерства: а) теорія особистих якостей лідера («великих людей»); б) поведінковий підхід; в) ситуаційний підхід.</p> <p>СРС: Виконання творчих завдань: огляд вигід і ризиків застосування різних стилів управління керівників (підготовка таблиці). Формування психологічного портрету підлеглих на основі використання різних стилів лідерства.</p> <p>Література: Робота з персоналом організацій, 2013; Єрескова, 2012; Блейк, Мортон, 1992; Paul Hersey; Kenneth H Blanchard [Electronic recourse]; Loykie Lominé, Martin Muchena, Robert A. Pierce, 2014.</p>
13.	<p>Семінарське заняття 13.</p> <p>Тема 13. Управління трудовою мотивацією в організаціях</p> <p>Основні питання: Сутність мотивації, взаємозв'язок мотивації та управління. Змістовні теорії мотивації. Процесуальні теорії мотивації. Методи підвищення мотивації співробітників.</p> <p>СРС: Відео-лекція Д. Пінка. Огляд кейсів з методів мотивації співробітників.</p> <p>Література: Макклелланд, 2007; Loykie Lominé, Martin Muchena, Robert A. Pierce. Business Management. Oxford: University Press, 2014; Пінк Д. (відео-лекція); Янієва, 2022; Кирич, 2017.</p>
14.	<p>Семінарське заняття 14.</p> <p>Тема 14. Характеристика організацій як соціальних утворень</p> <p>Основні питання: Визначення організацій. Формальні і неформальні організації. Бюрократичні та небюрократичні організації. Карта (місія) організації. Організаційний (синергетичний) ефект. Основні риси (особливості) організацій.</p> <p>СРС: В чому полягає відмінність між організованим життям в середовищі тварин та людей? Чому люди об'єднуються в організації? Коли і у зв'язку з чим виникають організації??Наведіть приклад карти (місії) якоїсь організації на вибір. В чому полягає сутність організаційного ефекту? Якими є передумови цього явища? Чому людські групи не можна назвати організаціями?</p> <p>Література: Робота з персоналом організацій, 2013; Bielski, 1992; Кононов, 2013.</p>
15.	<p>Семінарське заняття 15.</p> <p>Тема 15. Організаційна динаміка та організаційні патології</p> <p>Основні питання: Сутність змін в організації. Процес здійснення інновацій в організації. Основні причини опору інноваціям. Фактор невизначеності при здійсненні інновацій. Організаційні патології, види патології.</p> <p>СРС: Огляди кейсів організаційних патологій.</p> <p>Література: Робота з персоналом організацій, 2013; Bielski, 1992; Кононов, 2013.</p>
16.	<p>Семінарське заняття 16.</p> <p>Тема 16. Корпоративна культура організацій: формування та розвиток</p> <p>Основні питання: Поняття та елементи корпоративної культури. Типи корпоративних культур. Культура управління. Формування та розвиток корпоративної культури.</p> <p>СРС: Корпоративна культура: огляд успішних організаційних кейсів.</p> <p>Література: Loykie Lominé, Martin Muchena, Robert A. Pierce, 2014; Березенець, 2022; Яценко, 2020; Панасенко, 2022.</p>
17.	<p>Семінарське заняття 17.</p> <p>Тема 17. Організаційні структури та їх типологія</p> <p>Основні питання: Поняття організаційної структури. Функції організаційної структури. Лінійна</p>

	<p>структура. Функціональна структура. Лінійно-функціональна структура. Дивізіональна структура. Проектна структура. Матрична структура. Змішана структура.</p> <p>СРС: Розкрийте поняття та основні функції організаційної структури. Опишіть та порівняйте основні види організаційних структур. Наведіть приклади.</p> <p>Література: Робота з персоналом організацій, 2013; Єнін, 2019; Bielski, 1992; Loykie Lominé, Martin Muchena, Robert A. Pierce, 2014; Кохманська, 2017.</p> <p>Тема 18. Соціологічна характеристика організації (підготовка аналітичного звіту)</p> <p>Основні питання: Тенденції розвитку організацій. Адгократія.</p> <p>СРС: Дослідницьке завдання: «Соціологічна характеристика організації (аналітичний звіт)».</p> <p>Література: Робота з персоналом організацій, 2013; Bielski, 1992; Мінцберг, 2004. Loykie Lominé, Martin Muchena, Robert A. Pierce, 2014; Кохманська, 2017.</p>
18.	<p>Семінарське заняття 18.</p> <p>МКР</p>

Самостійна робота аспіранта

N з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань
1.	<p>Тема 1. Класові схеми Андерсена, Соренсона, Паркіна, Гіденса. Стан класового аналізу в українській соціології.</p> <p>СРС: Соціологічна теорія нерівності Г. Терборна.</p> <p>Література: Therborn, електронний ресурс; Симончук, 2016.</p>
2.	<p>Тема 2. Соціологічні підходи до вивчення бідності.</p> <p>СРС: Проблема бідності та соціальна політика в зарубіжних країнах. Чинники бідності. Культура бідності.</p> <p>Література: Єнін, 2024; Арсеєнко, 2019; Толстих, 2020; Петрушина, 2021; Міхеєва, електронний ресурс.</p>

Політика та контроль

1. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Опрацьовуючи навчальний матеріал, аспіранти виконують завдання до семінарських занять та здають усно залік (додатки до силабусу). Ці види робіт сприяють закріпленню та поглибленню теоретичних знань з окремих тем дисципліни, розвивають навички самостійної роботи з першоджерелами, сприяють формуванню теоретичного, наукового мислення.

Відвідуваність і виконання завдань

Аспіранту складно буде належно підготуватись до практичного заняття та заліку, якщо він буде пропускати лекції. Однак відпрацьовувати пропущені лекції не потрібно.

Активна участь аспіранта на практичних заняттях є обов'язковою. Рейтинг значною мірою формуватиметься за результатами його роботи на семінарських заняттях. Кожне пропущене практичне заняття (незалежно від причин пропуску) знижує підсумковий рейтинг з дисципліни. Немає конкретної кількості пропущених практичних занять, які потребуватимуть самостійного опрацювання аспірантом відповідних тем (виконання завдань) і додаткового спілкування з цього приводу з викладачем. Аспірант, який пропустив практичні заняття, все одно буде допущений до заліку. Але в такому разі теми з пропущених семінарських занять мають бути виконані в день заліку для отримання задовільної оцінки. Контроль знань аспіранта з пропущених тем (виконання завдань) відбуватиметься під час спілкування з викладачем за графіком консультацій, доступним на сайті кафедри соціології або під час перерви у навчальному занятті. Аспірант, який виконає відповідні завдання (відповідь на питання) отримуватиме відповідні бали до рейтингу залежно від якості відповідей (виконання завдання).

Теми і завдання для практичних занять передбачені робочою програмою дисципліни, доступною з особистого кабінету студента в системі «Кампус» або «Moodle».

Форми роботи

Викладачі кафедри з навчальної дисципліни «Соціологічні студії соціальних структур та організацій» проводять лекційні і семінарські заняття відповідно до вимог нормативно-методичних документів та рейтингової системи оцінювання знань аспірантів. На лекціях викладачам рекомендується використовувати електронні презентації, конспекти статей та першоджерел. Пропонується знайомити аспірантів з текстами першоджерел та професійними коментарями щодо їх змісту.

Результати роботи аспіранта оцінюються викладачем згідно діючої бальної системи і свідчать про ефективність контролю роботи аспіранта. Семінарське заняття дає можливість показувати, з одного боку, рівень підготовки до нього (виступ, участь в дискусії, висловлення власної думки), з другого боку – засвоювати завдання модульного контролю.

Критеріями оцінювання виконання завдань семінарського заняття є: логічна послідовність відповіді; повнота розкриття кожного питання; аналітичність міркувань у відповіді; посилання на джерела; обґрунтованість особистих висновків.

Політика університету

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>. (інша необхідна інформація стосовно академічної доброчесності)

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

2. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Календарний контроль: [МКР](#)

Семестровий контроль: [залік](#)

Оцінювання та контрольні заходи

1. Рейтинг студента з навчальної дисципліни складається з балів, що він отримує за:

- виконання модульної контрольної роботи;
- робота на семінарських заняттях

2. Критерії нарахування балів.

2.1. Модульна контрольна робота оцінюється в 30 балів.

Контрольне завдання цієї роботи складається з трьох питань з переліку, що наданий у Додатку А. Кожне із запитань оцінюється у 10 балів:

- «відмінно» – повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 27-30 балів;
- «добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями – 22-26 балів;
- «задовільно» – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки – 16-21 балів;
- «незадовільно» – відповідь не відповідає вимогам на «задовільно» – 0 балів.

2.2. Робота на семінарських заняттях

Ваговий бал — 7, максимальна кількість балів на семінарських заняттях становить $10 \times 7 = 70$ балів.

Критерії оцінювання:

- «відмінно» – творчий підхід до розкриття проблеми – 7 балів;
- «добре» – глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція – 4-6 балів;
- «задовільно» – обґрунтоване розкриття проблеми з певними недоліками – 3 балів;
- «незадовільно» – завдання не виконане, – 0 балів.

2.3. Заохочувальні бали

Всього 7 балів за такі види робіт:

- за науково-дослідницьку діяльність (участь у конференціях, конкурсах студентських робіт, публікації);
- участь у факультетських олімпіадах з дисципліни та всеукраїнських олімпіадах.

$$R = 7 \cdot 10 + 30 = 100$$

3. Умовою позитивного проходження першого календарного контролю є отримання не менш, ніж 15 балів. Умовою позитивного проходження другого календарного контролю є отримання не менш, ніж 30 балів.

4. Аспіранти, які набрали протягом семестру 60 і більше балів мають можливість:

- отримати залікову оцінку (залік) відповідно до набраного рейтингу (рейтингові бали переводяться до оцінки згідно із таблицею та заносяться до відомості семестрового контролю);
- виконати залікову контрольну роботу з метою підвищення оцінки (при цьому попередній рейтинг студента з дисципліни скасовується і він отримує оцінку тільки за результатами залікової контрольної роботи).

5. Аспіранти, які набрали протягом семестру менше 60 балів, але виконали умови допуску, виконують залікову контрольну роботу.

6. Залік оцінюється у сумі в 100 балів за написання аналітичної роботи:

- 90-100 балів – робота повністю розкриває тему, містить глибокий аналіз соціальних структур і організацій, критичне осмислення, коректне застосування соціологічних методів, чіткі аргументовані висновки, належне оформлення;
- 75-89 балів – робота в основному відповідає вимогам, але є дрібні неточності або недостатньо розкриті аспекти теми, поверхневий аналіз деяких питань, незначні помилки в аргументації, використанні методів або оформленні;
- 60-74 бали – робота має суттєві недоліки, наприклад, неповне розкриття теми, недостатній аналіз, нечіткі висновки, можливі помилки у використанні соціологічних методів, але загалом відповідає базовим вимогам;
- 0-59 балів – робота не відповідає вимогам, містить суттєві помилки в аналізі, слабку аргументацію, неправильне застосування методів, не має логічних висновків.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

4. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації студентам

Активна робота на лекціях: участь у дискусіях над проблемними питаннями – 1-2 бали. Аспірант отримує найвищий рейтинг за умови активної участі на семінарських заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань, демонструє знання прочитаних першоджерел та ознаки теоретичного мислення.

Належна підготовка аспіранта до практичного заняття займатиме в середньому 4-5 годин. Аспірант може оскаржити оцінку викладача, подавши відповідну скаргу викладачу не пізніше наступного дня після ознайомлення студента з виставленою викладачем оцінкою. Скарга розглядатиметься за процедурами, встановленими університетом.

Аспірант отримує найвищий рейтинг, якщо він бере активну участь на проведених семінарських заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань, демонструє знання прочитаних першоджерел та ознаки теоретичного мислення.

Належна підготовка аспіранта до практичного заняття займатиме в середньому 2-3 години.

Проміжних атестацій аспірантів не передбачено.

Аспірант може оскаржити оцінку викладача, подавши відповідну скаргу викладачу не пізніше наступного дня після ознайомлення студента з виставленою викладачем оцінкою. Скарга розглядатиметься за процедурами, встановленими університетом.

Неформальні дистанційні та онлайн курси

За бажанням здобувача, в умовах, що не сприяють регулярному відвідуванню занять, допускається вивчення окремих змістовних частин дисципліни в асинхронному режимі, зокрема через опанування дистанційних курсів та інших форм неформального навчання. Для врахування в рейтинговій системі оцінювання балів за такі курси, вони мають змістовно відповідати певним темам силабусу, а їх проходження узгоджене з викладачем дисципліни. На підтвердження проходження неформального навчання студент має надати відповідний документ (сертифікат) із зазначенням назви курсів та їх обсягу в годинах. Визнання результатів неформальної освіти відбувається у порядку визначеному у відповідному Положенні КПІ ім. Ігоря Сікорського: <https://osvita.kpi.ua/node/179>

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом кафедри соціології, канд. соц. наук, доцентом, Єніним М.Н.

Ухвалено: кафедрою соціології (протокол № 12 від 24.05.2024 р.)

Погоджено: Методичною комісією ФСП (протокол № 9 від 26.06.2024 р.)

Додаток 1.

Питання до МКР.

Написання творчого есе (до 3 сторінок, до 5 тис. знаків). Тема на вибір:

1. Класові конфлікти в інформаційному (постіндустріальному) суспільстві.
2. Порівняльна характеристика класової схеми Райта з класовою схемою Голдторпа.
3. Соціальна структура України в перспективі використання класових схем Райта та Голдторпа.
4. Соціальна політика в країнах ЄС: порівняльна характеристика підходів.
5. Соціальна політика щодо бідності.
6. Культура бідності в Україні (дослідження аналітичного центру УКУ та МФ «Відродження»).
7. Концепція прекаріату в роботі Г. Стендінга.
8. Вихід за межі капіталізму в теоретичних уявленнях Е. О. Райта.
9. Символи класового статусу по Е. Гофману.
10. Класи в політичній сфері суспільства (за дослідженнями О. Симончук).
11. Війна та соціальна структура українського суспільства.

Додаток 2.

Завдання на залік (на вибір).

Написання аналітичної роботи.

Завдання 1. На основі вивчених протягом курсу теорій соціально-класових структур напишіть творче есе (3-5 стор.) на тему «Класовий аналіз: його роль в соціальній теорії та значимість в соціологічному аналізі постіндустріального суспільства». Для написання есе можна використати колективну монографію Е. О. Райта (переклад О. Симончук).

Завдання 2. На прикладі будь-якої організації (приватної компанії, державної, військової, громадської, релігійної організації) напишіть короткий аналітичний звіт її основних характеристик (3-5 стор.). Для виконання завдання використовуйте існуючі класифікації організації та організаційних структур.

1. Карта (місія організації).
2. Генотипові функції організації, характер членства, сфера діяльності, характер діяльності, показники автономності, масштаб діяльності.
3. Організаційна структура (лінійна, функціональна структура, лінійно-функціональна, дивізійна, проектна структура, матрична).
4. Особливості корпоративної культури.

За бажанням можна придумати власну організацію і спроектувати її за даним планом. Підготуйте невеличку презентацію за результатами Вашого аналітичного звіту.